

Hudební začátky

V DOBĚ MÉHO MLÁDÍ NEBYLY POČÍTAČE ANI TELEVIZE A ROZHLAS měl jen málokdo, přesto kolem nás zněla hudba často. Hudba byla také jedním z důvodů proč se pravidelně chodilo v neděli odpoledne s dětmi na procházku. Procházka skončila obyčejně tam, kde hrávala k poslechu hudba. Občas jsme chodili ke Kostelíčku, kde se hrávalo na zahradě U Hradilů. Několikrát jsme v neděli šli až na Kunzov, kde ve stínu lesa v hospůdce pana Svobody hrávala muzika z Drahotuš. Častým cílem bývaly teplické lázně, tam bylo ve stínu pod obrovitými kaštany (dnes už tam nejsou) na kolonádě vždy příjemně. Starší návštěvníci odpočívali a k tomu jim hrála vojenská hudba, později už jen hudba městská a také další orchestry.

My kluci jsme se rozběhli za svými zájmy. Zastavili jsme se na lávce přes Bečvu, chvíli pozorovali a krmili ryby, pak jsme zaběhli k dolnímu zřídlu na kolonádě a pili kyselku a nakonec nás nohy donesly k muzikantům. S nosy přilepenými na zábradlí jsme sledovali, jak hrají. Nejvíce se nám líbili sólisté s trumpetami.

Koncert na kolonádě končil ve čtyři a šlo se domů, kam jsme přicházeli unavení a spokojení.

Jindy se s námi rodiče vydali do městských sadů. Tam nás nejprve potěšil pohled na vodníka uprostřed kašny a pak jsme poslouchali velký městský orchestr pod vedením pana kapelníka Klívara.

Svůj první bezprostřední kontakt s pěknou zpěvnou lidovou muzikou jsem zažil v roce 1938, bylo mi tehdy devět let. Byl pěkný letní podvečer měsíce srpna, zničeho nic slyším někde bubnovat malý bubínek, vtom se někde blízko rozezněla pěkná řízná dechová hudba. Hudebníci hráli Kmochův pochod „Andulko šafářova“. Okamžitě jsem všeho nechal a hned jsem byl na ulici. Jen krátký pohled a už jsem byl mezi muzikanty, jen jsem poslouchal a hleděl. Muzikantů bylo třináct a měli

Velký městský dechový orchestr s dirigentem Rudolfem Klívarem v lázních Teplíc dne 12. května 1946 (sb. editora)

s sebou kluka, jako jsem byl já, a ten hrál na bubínek. Po skončení koncertu klučina všechny přítomné obešel s kloboukem a vybral drobné peníze, co kdo dal. Já hodil tři koruny, které mi pro muzikanty dal tatínek. Chlapec za každý dar uctivě poděkoval. Důležitou funkci výběřčího jsem mu záviděl. A od stařenky Holíkové dostal navíc makový koláč.

Byli to „šumaři“ přímo ze Šumavy. Skoro všichni starší obyvatelé naší (Tovačovského) ulice byli venku a zpívali s orchestrem. Rozloučili se pochodovou písní U našich kasáren a přesunuli se do vedlejší ulice.

Přišla válka a muziky ztichly – a přece. Svůj druhý přímý kontakt s muzikou jsem prožil uprostřed války v hranické sokolovně někdy v roce 1943. Jednou jsem si na plakátovacích rourách u Malého nádraží přečetl oznámení, že do sokolovny přijede zahrát smíšený dětský dechový orchestr z Oseku nad Bečvou. Byla středa a už hodinu před zahájením koncertu jsem u sokolovny stál a čekal, než otevřou. Sokolovna se hned zaplnila zvědavými dětmi.

Hranické korzo

HRANICKÉ KORZO, TO BÝVAL V DOBĚ NAŠEHO MLÁDÍ DŮLEŽITÝ pojem. V Hranicích bývala vojenská akademie s dlouhou tradicí z dob Rakouska-Uherska a kromě ní také reálné gymnázium, vojenská škola a krátce také vojenské gymnázium. Dalším důležitým vzdělávacím ústavem se spoustou žáků, v tomto případě žákyň, byla tzv. rodinná škola, dnes střední zdravotnická škola.

Takový vojenský akademik vyřazený jako poručík, nebo absolvent lesnické školy, to byl pro hranické krasavice a vдавekchtivé dívky a slečny bezpečný magnet, který nabízel celoživotní jistotu.

Například absolvent lesnické školy opouštěl školu ve 23 letech, poněvadž do ní mohl nastoupit až po tříleté praxi v lese, začínal tedy studovat až v 18 letech. A někteří studenti bývali i výrazně starší. Takový vousatý lesník, který se v Hranicích zaláskoval, se při ukončení studia rovnou ženil a nastupoval na místo lesního revírníka na polesí, což byla vedle pana faráře, pana učitele a pana starosty funkce velmi vážená. Po válce měli ovšem lesníci platy ubohé, vesnice se vyliidnily a dnes už lesníci v lesích skoro nejsou. To absolventi vojenské akademie se měli dobře před válkou i za socialismu.

Nevím, kdo přesně s hranickým korzováním začal, povídalo se, že to byli studenti vojenského gymnázia, tzv. „ciklíni“ (z německého zögling, chovanec) – cvrčci, které sem bylo nakrátko přeloženo z Moravské Třebové. „Ciklíni“ – vždy pěkně ustrojení – v sobotu i v neděli odpoledne vycházeli na náměstí a procházeli se po něm nahoru a dolů. K nim se přidávali akademici a lesáci. Válka korzování přerušila, ale s opětovným příchodem akademiků do Hranic na podzim roku 1946 se začalo korzovat znovu a vydrželo to až do zrušení vojenské akademie v roce 1950.

Studenti hranické vojenské akademie na cvičišti (sb. Jana Havlíka)

Korzo mělo pevně danou trasu. Začínalo se na Dolním podloubí u kavárny Růžek a šlo se ve dvojicích či trojicích na náměstí, které se pomalu a v klidu prošlo až k budově dnešní pojišťovny (tehdejší spořitelny) v domě čp. 122. Pak přes náměstí zase zpět k Růžku a pak se vše opakovalo. V případě deštivého počasí se korzovalo pouze Dolním podloubím. Přes ulici bývalo kino Olympia, které korzisté hodně navštěvovali. Kino hrálo ve tři hodiny odpoledne pro děti, v pět pro dospělé a v osm znovu, tehdy tvořili většinu návštěvníků právě korzisté.

Mezi korzisty převažovaly smíšené páry, ale občas se procházeli i přátelé, v klidu tak vedle sebe korzovali gymnazisté, akademici i kluci z Mexika.

V létě se chodívalo hodně dlouho do večera. Na podzim začaly čaje o páté a tam páry z korza obvykle končily. Čaje se konávaly hlavně v Sokolovně a v Besedě. V Sokolovně hrával jazzový orchestr Jardy Jiříčka nebo orchestr Jiřího Pavelky. U Skřídlů na Motošíně byla v neustálém provozu velká tanečnírna plná akademiků a tancechtivých krasavic. Tam hrával často

Společenská událost před Sokolovnou, cca 1945, foto Karel Zaoral (sb. Ivany Zaoralové)

šraml pana Heina, obsazení se často měnilo, osobně si pamatuji sestavu: pan Hein na klavír, Vlastík Štaud na harmoniku, Láďa Zrůnek na saxofon a klarinet a pan Šváček alias Kompressor na bicí.

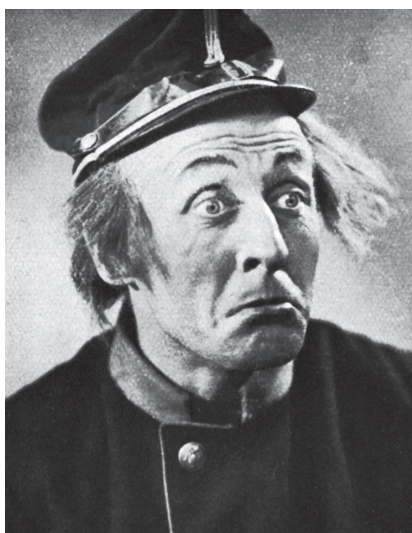
Dnes už je takové korzo stěží představitelné, akademici v Hranicích už šedesát let nejsou a studenti středních škol mají většinou úplně jinou zábavu než procházet se po náměstí. Občas si však na hranické korzo vzpomenu, když vidím, jak lidé přes krásně opravené náměstí jen spěchají a nestačí si ani všimnout, jak je náš krátký život krásný.

Vzpomínky na Beskydské divadlo

BESKYDSKÉ DIVADLO BYLO ZALOŽENO V HRANICÍCH ROKU 1942. Po válce bývalo umístěno se vším všudy v bývalé německé škole na Motošíně, která byla v tu dobu prázdná. Tam měli herci zkoušky, kulisy, rekvizity, osvětlovací techniku a vše, co patřilo k divadlu.

Jednou po zkoušce velkého dechového orchestru mi pan kapelník Klívar povídá, ať ještě chvilku počkám, že pro mě něco má. Sedl si a říká: „Ty budeš vedoucím malé dechovčky, která bude jezdit hrát s Beskydským divadlem. Bude vás celkem pět, dvě křídlovky, dvě baskřídlovky a jeden klarinet, už jsem muzikanty vybral a domluvil to s nimi. Ty budeš za vše zodpovídat. Tady jsou rozepsané noty a hlavně pohlídej, aby každý věděl, kdy a kde bude divadlo hrát a kdy je sraz u autobusu.“ Jen jsem kývl a pan kapelník pokračoval: „Kdyby některý z vás nemohl, musíš hned zajistit náhradu, však všechny muzikanty znáš. Musí vás být pět, aby to ladilo tak, jak si přeje pan Benoni, který bude zpívat.“ František Benoni byl hercem i režisérem Beskydského divadla.

Tak jsem se stal na tři sezony divadelním muzikantem. Hráli jsme jen ve druhém dějství „Našich furiantů“. Ve třetím dějství jsme byli za oponou a pozorovali herce a hlavně inspicienta, který herce připravoval k nástupu na jeviště a sháněl je neustále dohromady. Většina sálů, kde jsme hráli, neměla šatny, takže se herci převlékali i líčili hned za oponou v jedné společné místnosti. Ještě si pamatuji jména některých herců – paní Stránská, pan Stránský, mladý herec pan Šimara z Valašského Meziříčí, paní Šabacká, paní Růžicková a další. Na jeviště nás vždy připravoval a líčil Gustav Oplustil, ten dělal v divadle od píky a prošel všemi profesemi. Líčil a podle potřeby také hrál. Občas zaskočil za inspicienta, aby na scéně

Herci hranického Beskydského divadla – Alena Růžicková (1910–2003) a Ladislav Gzela (1907–1984)

něco nechybělo. Později se stal známým televizním scénáristou a dramaturgem. Když v listopadu 2012 zavítal do Hranic na besedu, byl jsem nemocen a velmi mě mrzelo, že jsem se nemohl zúčastnit...

My muzikanti jsme to měli jednoduché, starali jsme se jen o své nástroje a o svůj kostým a včasný nástup na jeviště. Ale po skončení druhého dějství jsme museli na odjezd čekat víc než dvě hodiny, což nás zrovna netěšilo.

Jednou, v Novém Jičíně, kde jsme po válce často hrávali, za námi přišel do zákulisí nějaký dobrý občan z Jičína a při řeči nám nabídl, že nás vezme zadarmo do Hranic, poněvadž právě jede autem do Přerova. Hned jsme souhlasili, byla sobota a chtěli jsme být doma co nejdřív.

Venku před divadlem stála stará osobní Tatra, přezdívaná „čtyřhranný harapant“. Auto bylo otlučené, ale že prý jede dobře. Tak jsme se hned složili a dali šoferovi něco na benzín. Neodmítl a vzal si to. My jsme se do auta všichni nacpali a „harapant“ se pomalu rozjel. Z kopce jel dobře, ale do kopce to